

**INFORMACJE BIURA MAŁOPOLSKIEJ IZBY ROLNICZEJ NA TEMAT
FUNKCJONOWANIA PODSTAWOWYCH RYNKÓW ROLNYCH,
PRAC ZARZĄDU I NOWYCH AKTÓW PRAWNYCH.
DANE OPRACOWANO ZA MIESIĄC PAŹDZIERNIK 2023r.**

Rynek zbóż

CENY ZBÓŻ W POLSCE- październik 2023

Polski rynek zbóż w dalszym ciągu działa w warunkach wyraźnie mniejszej podaży ziarna. Przedmiotem handlu jest głównie kukurydza mokra. Na rynku notuje się mało ofert sprzedaży praktycznie wszystkich zbóż, a w szczególności owsa i jęczmienia. Tym samym trudno o zakupy większych partii ziarna. Trwające zbiory kukurydzy, a także niezadowolenie rolników z obecnych cen ziarna powoduje, że rolnicy nie są chętni do sprzedaży ziarna. W połowie października br. rozpoczęła się wypłata zaliczek dopłat bezpośrednich, co dodatkowo powstrzymuje rolników przed sprzedażą większych partii zbóż. Ceny kukurydzy cały czas pozostają pod presją trwających zbiorów. W zależności od regionu, ceny oferowane przez przetwórców za kukurydzę mokrą (30% wilgotności) zawierają się w przedziale od 360 PLN/t na południowym -wschodzie do 460 PLN/t na zachodzie i północy kraju. Z kolei, ceny kukurydzy suchej kształtują się w przedziale 670-750 PLN/t.

Ceny zbóż w Polsce		
Towar	Rodzaje towaru	Październik 2023 r. (zł/ton)
Pszenica	konsumpcyjna	956-981
	paszowa	888-970
Żyto	konsumpcyjne	636-664
	paszowe	627-741
Kukurydza	paszowa	670-750
	paszowa mokra	360-460
Jęczmień	paszowy	772-798
	konsumpcyjny	759-785

Źródło: MRiRW, Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

W analizowanym okresie ceny min/max targowiskowe w Małopolsce kształtowały się następująco: październik 2023r.

Miejscowość	Jęczmień	Kukurydza	Owies	Pszenica
	<i>zł/dt</i>	<i>zł/dt</i>	<i>zł/dt</i>	<i>zł/dt</i>
Nowy Targ	140	150	110	140-150
Wolbrom	100	135	100	105
Sucha Beskidzka	120-130	130-140	120-130	120-130
Wadowice	90-110	110-120	90-110	100-120
Krościenko	140	150	110	150
Limanowa	110	125	130-135	110-130

Źródło: Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego

RYNKI ZAGRANICZNE ZBÓŻ

Ceny pszenicy na francuskiej giełdzie **MATIF** w poprzednim tygodniu (22.10.2023) spadały. Izba Zbożowo-Paszowa oceniła, że na ceny unijnej pszenicy cały czas wywierała presję silna konkurencja w eksporcie ze strony krajów Basenu Morza Czarnego, w tym przede wszystkim Rosji. Zdaniem Izby, w związku z brakiem konkurencyjności, ceny ziarna oferowane przez głównych unijnych eksporterów będą musiały się dostosować, aby możliwe było odzyskanie tradycyjnych rynków zbytu. Ponadto, wcześniejsze obawy związane z wielkością podaży pszenicy na rynku światowym w dalszej części bieżącego osłabły, po ostatnich opadach deszczu w Australii i Argentynie. Izba Zbożowo-Paszowa informuje, że w piątek 27 października 2023 r. cena pszenicy w kontrakcie grudniowym 2023 na MATIFie wyniosła 232,25 EUR/t i była o 3,2% niższa niż przed tygodniem, a w kontrakcie marcowym 2024 spadła o 3,1% i wyniosła 237,00 EUR za tonę.

Rynek trzody chlewnej

CENY TRZODY CHLEWNEJ W POLSCE- październik 2023 r.

Październikowe notowania cen skupu tuczników zakończyły się spadkiem. W porównaniu do zestawienia z dnia 23.10.23r. stawki niestety spadły- na szczęście niewiele. Obserwatorzy rynku twierdzą, że listopad powinien przynieść podwyżki cen żywca wieprzowego. Na rynku krajowym ceny skupu żywca w ostatnim tygodniu były na poziomie 8,98zł/kg w klasie E. Korzystny kurs złotego do euro zachęcał niektórych przetwórców do importu wieprzowiny z Niemiec. Pojawiło się trochę więcej optymizmu na rynku.

Średnia cena zakupu tuczniaka wg klasyfikacji SEUROP (wg mpc)

Towar	CENA [zł/tonę]			
	09.10.2023	16.10.2023	23.10.2023	30.10.2023
Klasa S	9563	9458	9514	9244
Klasa E	9473	9374	9252	8982
Klasa U	9141	9045	8932	8671
Klasa R	8801	8723	8570	8350
Klasa O	8017	7756	7633	7545
Klasa P	-	-	-	-
Klasa S-P	9475	9371	9244	8980

****MPC – masa poubojowa ciepła**

Źródło: MRiRW, Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

RYNKI ZAGRANICZNE TRZODY CHLEWNEJ

W Danii w 44. tygodniu bieżącego roku cena tuczników nie zmieniła się i wyniosła **12,70 DKK/kg** (7,57 zł/kg) w klasie E. W środę 22.10.23r. w Niemczech stawka nie uległa zmianie i wynosiła **2,10 EUR/kg** (9,34 zł/kg) w klasie E wbc.

W porównaniu ze stanem z ubiegłego tygodnia (27.10.23r) z perspektywy Polski, za sprawą realnych różnic kursowych, cena tuczników w Danii spadła o 0,01, zaś stawka niemiecka poszła w dół 0,02 zł/kg.

1EUR=4,4491zł;
1DKK=0,5961zł;
wg NBP z dnia: 30.10.2023 r.

Rynek żywca wołowego

Po krótkotrwałej stabilizacji na dość wysokich poziomach na rynek żywca wołowego powróciły spadki i w części skupów notowane są nieznaczne obniżki cen skupowanego bydła. Obniżki cen nie były wielkie, ponieważ sięgały kilku do kilkunastu groszy, ale zdaniem analityków w najbliższym czasie mogą być jeszcze kontynuowane ze względu na słabszy popyt i możliwy wzrost uboju krów mlecznych, które częściej trafiają do skupów ze względu na zmniejszającą się opłacalność produkcji mleka. Dodatkowo spowolnienie gospodarcze i spadek dochodów gospodarstw domowych nie sprzyjają wzrostowi konsumpcji wołowiny. Jednakże w dłuższej perspektywie czasowej ze względu na kurczące się pogłowie u największych unijnych producentów możliwe będą wzrosty cen, choć oczywiście przekonamy się o tym dopiero za jakiś czas. Do końca roku produkcja w Unii ma spaść o 3 proc. w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Ceny skupu bydła rzeźnego w Polsce-październik 2023 r.

Kategoria bydła	Cena bydła rzeźnego w ubojniach w kraju w październiku 2023r. dla mpc [zł/tonę]		
	wg w.ż.* [zł/kg]	dla mpc** [zł/tonę]	dla mps** [zł/tonę]
Bydło ogółem	9,86-10,01	19034-19317	19415-19703
bydło 8-12 m-cy (Z)	10,22-10,53	18968-19544	19347-19935
byki 12-24 m-ce (A)	10,74-11,09	20146-20803	20549-21219
byki > 24 m-cy (B)	10,58-10,92	19855-20482	20252-20892
wolce > 12 m-cy (C)	-	-	-
krowy (D)	8,11-8,24	16657-16919	16990-17258
jałówki > 12 m-cy (E)	10,66-10,79	20572-20829	20984-21246

Źródło: MRiRW, Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

* - jest to cena netto zapłacona dostawcom bydła za dostarczony do rzeźni pełnowartościowy żywiec wołowy na bazie franco zakład czyli wraz z kosztami transportu dostawcy jak i rzeźni jeśli poniosła ona koszty transportu związane z zakupem żywca. Cena ta zawiera również wszelkie dodatkowe płatności (premie, nagrody itp.) niezależnie od okresu w jakim zostały wypłacone.

** - w.ż. - waga żywa (cenę za wagę żywą wyliczono stosując średnie wskaźniki wydajności rzeźnej uzyskane w Polsce (średnia ważona) w latach 2011-2015: bydło ogółem - 0,518 (było 0,507); byki do 2 lat - 0,539 (było 0,550); byki > 2 lat - 0,535 (było 0,520); wolce - 0,54 (było 0,540); krowy - 0,465 (było 0,478) i jałówki - 0,516 (było 0,530), mpc - masa poubojowa ciepła, mps - masa poubojowa schłodzona

Rynek drobiu

Unijni hodowcy drobiu wreszcie mogą odetchnąć z ulgą. Rynek tego mięsa wykazuje wyraźne ożywienie po zawirowaniach spowodowanych pandemią, konsekwencjami wojny w Ukrainie i licznymi przypadkami grypy ptaków. Według najnowszych szacunków Komisji Europejskiej, unijna produkcja mięsa drobiowego ma powrócić do poziomu z 2020 roku. Pomimo zmniejszonej produkcji w Polsce, kraj ten pozostaje największym producentem drobiu w UE z udziałem w rynku wynoszącym ok. 20%. Niemcy plasują się na drugim miejscu z ok. 12-procentowym udziałem. Kolejne miejsca zajmują Hiszpania, Francja, Holandia i Włochy. Łącznie te

sześć krajów produkuje blisko 70% mięsa drobiowego w UE. Konsumpcja, która do tej pory znajdowała się w stagnacji, wykazuje wyraźne tendencje wzrostowe. W porównaniu do innych rodzajów mięsa, drób jest bardzo tani i jest wizerunkowo dobrze postrzegany przez konsumentów. W związku z tym oczekuje się, że w 2024 roku wielkość konsumpcji będzie nadal rosła.

Ceny skupu drobiu rzeźnego w miesiącu październik 2023r.

TOWAR	Cena zł/kg
Kurczęta typu brojler	4,99-5,13
Indory	6,00-6,14
Indyczki	6,00-6,13
Kaczki typu brojler	6,99-7,20

Źródło: MRiRW, Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

Średnie krajowe ceny sprzedaży netto (bez VAT) jaj spożywczych klasy A w zakładach pakowania-październik 2023 r.

CENY SPRZEDAŻY	
TOWAR	Cena w zł/100 szt.
Chów klatkowy XL	73,28-80,49
Chów klatkowy L	60,96-62,60
Chów klatkowy M	49,30-51,75
Chów klatkowy S	32,64-38,03

Źródło: MRiRW, Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

CENY SPRZEDAŻY	
TOWAR	Cena w zł/100 szt.
Chów ściółkowy XL	-
Chów ściółkowy L	73,28-74,32
Chów ściółkowy M	64,87-67,22
Chów ściółkowy S	-

Źródło: MRiRW, Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

CENY SPRZEDAŻY	
TOWAR	Cena w zł/100 szt.
Chów wolny wybieg L	84,32-86,12
Chów wolny wybieg M	76,07-78,39

Źródło: MRiRW, Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

CENY SPRZEDAŻY	
TOWAR	Cena w zł/100 szt.
Chów ekologiczny M	93,42-95,51

Źródło: MRiRW, Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

Rynek mleka

Światowe ceny mleka 2023 wreszcie odrabiają straty. Branża mleczarska czekała na to po nad 8 miesięcy. Zdaniem analityków Crèdit Agricole wzrost cen skupu w najbliższych miesiącach będzie miał charakter sezonowy, a więc tymczasowy. Tym samym ich prognozowany poziom na koniec 2023 r. wynosi około 195 zł/hl. Co więcej, w dłuższej perspektywie spadkowa faza cyklu ma się utrzymać do III kw. 2024 r. Wówczas na koniec przyszedłego roku cena skupu mleka w Polsce może wynieść 190 zł/hl. Niepewna sytuacja w branży mleczarskiej utrzyma się w 2024 r. Wpływa na to ma kilka czynników: wysokie koszty produkcji (ceny energii, nawozów itp.), silna inflacja w UE i na świecie, wzrost stóp procentowych. Kontynuacja spadku cen nie będzie zatem sprzyjała poprawie nastrojów. Oczywiście jak wszystkie prognozy, również ta zakłada pewne czynniki ograniczające skalę tego trendu. Mianowicie na poziomie globalnym są to warunki agrometeorologiczne wpływające na największych eksporterów produktów mlecznych oraz możliwe ożywienie popytu ze strony Chin. Zaś na poziomie krajowym może to być wysoka konkurencja o surowiec pomiędzy mleczarniami. Tymczasem Komisja Europejska w prognozie krótkoterminowej szacuje, że jeszcze w tym roku nastąpi wzrost cen mleka surowego o 0,3%. Albowiem dostawy mleka w UE utrzymują się na stabilnym poziomie, a niższe ceny mleka w UE powinny przełożyć się na ożywienie eksportu o jakieś +1,5%. Szczególnie dotyczy to mleka w proszku. Według Komisji Europejskiej podaż mleka w 2024 r. wzrośnie, ale nieznacznie, bo o 0,2 proc. r/r. W związku z tym KE prognozuje dalszy wzrost dostępności tłuszczu mlecznego i białka mleka. Natomiast produkcja sera powinna utrzymać się w UE na zbliżonym poziomie (ok. +1%). Jeśli chodzi o unijną produkcję serwatki, to w br. wzrośnie ona o 1,2%, a w 2024 r. jeszcze o jakieś 0,8%. Sprzyja temu zwiększony eksport z UE (spodziewany wzrost jeszcze o 2,5%), co w dużej mierze ma związek z ożywieniem się rynku chińskiego. Ponadto, w związku z silną inflacją wywierającą presję na import serów premium, analitycy oczekują 6% spadku zużycia krajowego. Co więcej, w 2024 r. spodziewany jest wzrost produkcji serów w UE o około 0,7 proc. A co za tym idzie, przy możliwym ożywieniu popytu na liczących się rynkach, unijny eksport będzie kontynuował wzrost (+2%). W dalszej perspektywie, wraz ze spadkiem inflacji, lokalne zużycie powinno znów wzrosnąć, o ok. 0,5 proc.

Zmiany cen wybranych produktów mleczarskich- październik 2023 r.

TOWAR	Cena zł/100kg		
	08.10.2023	15.10.2023	22.10.2023
Masło Ekstra w blokach	2116	2185	2154
Masło Ekstra konfekcjonowane	2551	2637	2442
Mleko odtłuszczone w proszku	1119	1127	1095
Mleko pełne w proszku	1682	1631	1570
Ser Edamski	2182	2150	2089
Ser Gouda	2154	2199	2183

Źródło: MRiRW, Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

Rynek owoców i warzyw

Zbiory owoców w Polsce są w sezonie 2023 mniejsze od kilku do nawet 10 proc. w przypadku **jabłek i wiśni**. GUS jasno wskazuje, że zbiory zarówno owoców z drzew, jak i krzewów owocowych i plantacji jagodowych będą niższe od ubiegłorocznych. Z sadów jabłoniowych uzyskamy w Polsce ok. 3,8 mln t jabłek, a to znaczy, że będzie ich niemal o 1/10 mniej w porównaniu z rokiem ubiegłym. Zbiory **gruszek** zapowiadają się

podobnie jak w 2022, **śliwek** może być o 8 proc. mniej, **wiśni** o 10 proc. Zbiory **czereśni** oszacowano na niemal 71 tys. t, czyli o ok. 7 proc. mniej niż w 2022 roku. Ośmioprocentowy spadek może dotyczyć łączne zbiorów brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich. Zbiory pozostałych owoców z drzew wyniosły prawie 3 tys. t, tj. o 4% mniej w porównaniu z 2022 roku.

W ostatnich dniach nastąpił skokowy wzrost cen na krajowe pomidory. Do niedawna można było je kupić w cenie 5 zł/kg, teraz oferowane są w cenie nawet do 12 zł/kg. Drożeją, bo robi się coraz zimniej i trzeba je dogrzewać i doświetlać. Nadal jest duża podaż papryki krajowej w cenie od 6 do 7 zł/kg. W sprzedaży jest krajowa brukselka, cukinia, brokuły i końcówka fasoli szparagowej. Spadły ceny cebuli, obecnie kosztuje ona od 1,5 zł/kg do 2 zł/kg. Cena ziemniaków waha się w granicach 1-2 zł/kg. Ogórki kosztują 4,5-5 zł/kg. Rozpoczął się sezon kiszonkowy, sprzedawana jest kapusta biała (4 zł/kg); ogórki kiszone (8 zł/kg), można jeszcze kupić ogórki małosolne (12 zł/kg).

Ceny wybranych owoców i warzyw na targowiskach w Małopolsce –październik 2023r.

Towar	Jm	Targowisko Oświęcim	Wolbrom	Krzyszowice	Limanowa	Kraków St. Kleparz	Wadowice	Nowy Targ
Buraki ćwikłowe	zł/kg	3,50-4,00	1,00	2,00-2,50	2,00-2,30	4,00-5,00	2,50-2,70	1,50-2,00
Cebula	zł/kg	3,00-4,00	1,70-2,00	3,00	3,00-3,40	5,00-6,00	2,50-3,00	3,00
Czosnek	zł/szt	2,00	1,80	2,00	2,50-2,90	2,00-2,50	1,80-2,00	1,50-2,00
Gruszki	zł/kg	4,50	6,00	5,00-6,00	5,50-6,50	10,00	4,50-6,00	4,00-5,00
Jabłka	zł/kg	4,00	3,00	3,00-3,50	3,60-4,00	5,00-6,00	3,00-4,00	2,50-3,00
Kapusta biała	szt	6,00	4,00-5,00	5,00-5,50	5,00	5,00-6,00	5,00	-
Kapusta czerwona	szt	6,00-7,00	4,00-5,00	-	-	6,00	5,00	-
Kapusta włoska	szt.	8,00	-	-	-	7,00-10,00	-	-
Marchew	zł/kg	4,00	1,00	2,50-3,50	2,20-2,40	4,00-6,00	2,50-3,00	2,00
Pieczarki	zł/kg	-	11,00	-	11,00-11,90	10,00-14,00	-	-
Pietruszka	zł/kg	7,00	2,50-3,00	5,00-7,00	5,90-6,90	10,00-12,00	5,00-5,50	4,00-5,00
Pory	zł/szt	3,50	1,80	3,00-4,00	3,00	3,00-4,00	-	4,00
Seler	zł/kg	7,00-8,00	2,00	5,00-7,00	4,90-5,00	10,00-12,00	4,00-5,50	4,00-5,00

Źródło: Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego

INFORMACJA O AKTACH PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH ROLNICTWA OGŁOSZONYCH W PAŹDZIERNIKU 2023 ROKU:

[Dz.U. 2023 poz. 2133](#)

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dnia 2 października 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu "Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów" w ramach poddziałania "Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury i powiązanej infrastruktury" objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 obow. od 5.10.23 r.

[Dz.U. 2023 poz. 2171](#)

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 października 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego przeznaczenia, warunków i trybu udzielania wsparcia w zakresie przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów

rolnych, spożywczych, rybołówstwa lub akwakultury w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności – obow.od.11.10.23 r.

[Dz.U.](#)
[2023 poz.](#)
[2200](#) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 października 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – obow. od 14.10.23 r.

[Dz.U.](#)
[2023 poz.](#)
[2206](#) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 października 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa - obow. od 14.10.2023

[Dz.U.](#)
[2023 poz.](#)
[2218](#) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 października 2023 r. w sprawie wypłaty zaliczek za 2023 r. z tytułu niektórych rodzajów pomocy w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 obow.od13.10.23 r.

[Dz.U.](#)
[2023 poz.](#)
[2220](#) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 października 2023 r. w sprawie stawki uzupełniającego wsparcia dochodów dla młodych rolników za 2023 r.- obow.od.16.10.23 r.

[Dz.U.](#)
[2023 poz.](#)
[2230](#) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 października 2023 r. w sprawie szczegółowej listy substratów możliwych do wykorzystania w biogazowni rolniczej – obow.od.18.10.23 r

[Dz.U.](#)
[2023 poz.](#)
[2335](#) Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 października 2023 r. w sprawie norm szacunkowych dochodu z działów specjalnych produkcji rolnej wejdzie w życie 1.01.24r.

AKTUALNOŚCI:

ARiMR

• Dopłaty bezpośrednie 2023

Już 1,4 mld zł trafiło do rolników w ciągu pierwszego tygodnia realizacji zaliczek na poczet płatności bezpośrednich i obszarowych. Wypłaty potrwają do końca listopada. Z początkiem grudnia rozpocznie się wypłata płatności końcowych. Zgodnie z zapowiedziami 16 października 2023 r. rozpoczęła się realizacja zaliczek w ramach tegorocznej kampanii dopłat bezpośrednich i obszarowych. Na razie wypłacono 1,4 mld zł. Z tej kwoty blisko 1,2 mld zł to zaliczki w ramach płatności bezpośrednich i trafiły one do ponad 290 tys. rolników. Z kolei 203 mln zł trafiło do blisko 168 tys. gospodarzy w ramach zaliczek z tytułu ONW. Zaliczki są wypłacane sukcesywnie. Ich realizacja zakończy się 30 listopada. Natomiast 1 grudnia rozpocznie się realizacja płatności końcowych. Środki trafiają wyłącznie na konta bankowe zgłoszone we wpisie do ewidencji producentów. Bardzo ważne jest zatem, by numery rachunków były aktualne.

W tegorocznej kampanii rolnicy złożyli 1,24 mln wniosków o dopłaty bezpośrednie, a pula środków na ich realizację wyniosła blisko 17 mld zł. Polscy rolnicy od 2019 r. otrzymują zaliczki na najwyższym dopuszczonym w Unii Europejskiej poziomie. W roku 2023 zaliczki będą wypłacane na poczet płatności bezpośrednich, w tym płatności dla małych gospodarstw oraz przejściowego wsparcia krajowego w wysokości 70 proc. oraz na poczet płatności ONW w wysokości 85 proc. Zaliczki otrzymują gospodarze spełniający warunki kwalifikowalności, także Ci wytypowani do kontroli na miejscu.

• Wsparcie krajowe dla producentów zbóż i roślin oleistych

Pomoc skierowana była do producentów zbóż i roślin oleistych, będących mikro, małym lub średnim przedsiębiorstwem, którzy ubiegali się o przyznanie wsparcia w ramach naboru prowadzonego między 1 czerwca a 31 lipca 2023 r., spełnili warunki, ale nie otrzymali dofinansowania. Tacy rolnicy musieli jeszcze raz złożyć wnioski, tym razem w formie papierowej, do 31 października 2023 r. Dokumenty przyjmowały biura powiatowe ARiMR, można je było składać bezpośrednio w placówkach Agencji, wysłać rejestrowaną przesyłką pocztową, przekazywać za pośrednictwem platformy ePUAP lub usługi mObywatel na stronie gov.pl. Na razie wnioski o pomoc złożyło ponad 21 tys. rolników, a może ich być ok. 51 tys. Tyle bowiem osób otrzymało z ARiMR pisma o przedłużeniu terminu na wydanie decyzji w ramach naboru zakończonego w lipcu.

Przypomnijmy, że w ramach naboru dla producentów zbóż i roślin oleistych, zakończonego 31 lipca 2023 r., wnioski złożyło ok. 130 tys. rolników. Wyплаты realizowano wg kolejności złożenia wniosku. Budżet na taką pomoc wyniósł ok. 800 mln zł i nie wystarczył dla wszystkich, którzy się o takie wsparcie ubiegali. W związku z tym, wystąpiono o zgodę do Komisji Europejskiej na przeznaczenie na taką pomoc środków krajowych. Taka zgoda została udzielona. Zatem ci rolnicy, którzy nie otrzymali wsparcia, mogli się o nie ubiegać do 31 października 2023 r.

- **Wsparcie na ochronę wód przed azotanami**

Od dnia 25 października 2023 r. do dnia 24 listopada 2023 r. ARiMR będzie przyjmowała wnioski o przyznanie pomocy na operacje typu " Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych" w ramach poddziałania "Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych" PROW 2014-2020. Pomoc może być przyznana na inwestycje, które zapewnią dostosowanie gospodarstw do wymagań określonych w „Programie działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, które dotyczą warunków przechowywania nawozów naturalnych oraz kiszzonek. Należy mieć na uwadze, że zgodnie z Programem działań podmioty prowadzące chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie mniejszej lub równej 210 DJP, zobowiązane są dostosować powierzchnię lub pojemność posiadanych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych do wymogów określonych w Programie w terminie **do dnia 31 grudnia 2024 r.** Natomiast w przypadku podmiotów, które prowadzą chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie większej niż 210 DJP wymóg na dostosowanie powierzchni lub pojemności posiadanych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych określony był na **31.12.2021 r.**, a więc obecnie na inwestycje w takim zakresie będzie mógł wnioskować wyłącznie młody rolnik, w terminie 24 miesięcy od dnia rozpoczęcia przez młodego rolnika prowadzenia gospodarstwa jako kierujący. W takim terminie, również młody rolnik, może zrealizować inwestycję w zakresie przechowywania kiszzonek.

Dofinansowanie można otrzymać m.in. na koszty: budowy, przebudowy lub zakupu zbiorników do przechowywania nawozów naturalnych płynnych, płyt do gromadzenia nawozów naturalnych stałych, zbiorników lub płyt do przechowywania kiszzonek, zakupu nowych maszyn i urządzeń do aplikacji nawozów naturalnych płynnych, jak również zakupu instalacji technicznej lub wyposażenia zbiorników do przechowywania nawozów naturalnych płynnych w przypadku, gdy spełnione są wymagania dotyczące warunków przechowywania nawozów naturalnych płynnych wyprodukowanych w gospodarstwie określone w Programie działań, albo jeżeli realizowana operacja obejmuje również realizację inwestycji, która zapewni dostosowanie gospodarstwa do określonych w Programie działań wymagań dotyczących warunków przechowywania nawozów naturalnych płynnych wyprodukowanych w gospodarstwie.

- **Wsparcie na odbudowę produkcji trzody chlewnej – blisko 430 mln zł na kontaktach hodowców.**

O dofinansowanie mogli się starać producenci rolni zagrożeni utratą płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi wojną na Ukrainie. Prowadzona przez nich działalność musiała mieć status mikro-, małego lub średniego przedsiębiorstwa, a oni sami powinni posiadać numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Oprócz tego niezbędnym do spełnienia warunkiem było prowadzenie w dniu 15 marca 2023 r. gospodarstwa, w którym utrzymywano świnie. Ponadto między 15 marca a 15 sierpnia 2023 r. musiały urodzić się w nim prosięta. Te zwierzęta powinny być zostać

oznakowane i zgłoszone do bazy IRZ do 31 sierpnia 2023 r. Stawka wsparcia to 100 zł do każdego prosięcia. Jeden producent rolny może otrzymać maksymalnie 500 tys. zł.

KRUS

Emerytura rolnicza KRUS 2023 po nowemu

Do tej pory podstawowa emerytura rolnicza była ustalana na poziomie 75% wartości minimalnej emerytury obowiązującej według przepisów emerytalnych. Jednak teraz, zgodnie z nowymi regulacjami, ta stawka została podniesiona do 90% minimalnej emerytury. Otóż obecnie **podstawowa emerytura rolnicza wynosi 1429,60 zł**. To prawdziwy przełom, ponieważ oznacza to **wzrost o 345,02 zł** w porównaniu z poprzednimi latami. Jednak to nie jedyna zmiana. Nowe przepisy dotyczące emerytur rolniczych przynoszą ze sobą wiele pozytywnych zmian, a jedną z nich jest szczególne wsparcie dla dwuzawodowców. To dobra wiadomość dla tych, którzy równolegle do pracy na roli prowadzili inne działalności gospodarcze. Teraz mają szansę na dodatkowy zastrzyk finansowy w swojej emeryturze.

Osoby, które w przeszłości płaciły dodatkowe lub podwójne składki na rolnicze ubezpieczenie emerytalno-rentowe, mogą liczyć na specjalny dodatek do swojego świadczenia. Dodatek ten wynosi 0,5% emerytury podstawowej za każdy pełny rok, przez który płacili takie składki. To oznacza, że im dłużej płacili dodatkowe lub podwójne składki, tym wyższy dodatek mogą otrzymać. Trzynasta i czternasta emerytura rolnicza KRUS przysługują osobom spełniającym kryteria dotyczące różnych świadczeń, takich jak emerytura rolnicza, renta z tytułu niezdolności do pracy, renta rodzinna, okresowa emerytura rolnicza czy rodzicielskie świadczenie uzupełniające. Oczywiście, istnieje pewien limit, który wynosi 5 500 zł – suma wszystkich pobieranych świadczeń nie może przekroczyć tej kwoty.

✓ Warunki uzyskania emerytury rolniczej

Emerytura rolnicza KRUS jest dostępna dla tych, którzy spełniają pewne kryteria. W pierwszej kolejności, aby być uprawnionym do tego świadczenia, konieczne jest osiągnięcie odpowiedniego wieku emerytalnego. Dla kobiet wynosi on 60 lat, a dla mężczyzn 65 lat. Kluczowym kryterium jest również okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, który powinien wynosić co najmniej 25 lat. Warto wiedzieć, że te warunki wynikają z nowelizacji przepisów z października 2017 roku. To oznacza, że musimy być ubezpieczeni przez co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem okresu od 1991 roku. Dla rolników, którzy zakończyli swoją działalność przed końcem 2017 roku, minimalny okres opłacania składek wynosi 30 lat.

Emerytura rolnicza jest uzależniona od dwóch czynników głównych: emerytury podstawowej oraz indywidualnego wskaźnika wymiaru, który jest wyliczany na podstawie historii zawodowej i opłacanych składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe. Oznacza to, że w 2023 r. emerytura rolnicza KRUS podstawowa wynosi 1429,60 zł brutto, czyli jest to 1215,30 zł netto (na rękę). Warto zaznaczyć, że im wyższa jest emerytura podstawowa oraz im dłuższy jest okres opłacania składek, tym wyższa jest emerytura rolnicza. W roku 2024 spodziewać się można kolejnego wzrostu emerytury rolniczej w systemie KRUS. To wynik kolejnej planowanej waloryzacji, która zacznie obowiązywać od 1 marca tego roku. Najnowsze prognozy wskazują na wskaźnik waloryzacji wynoszący 12,3 proc. To oznacza, że emerytury brutto zostaną podniesione o tę wartość. Po przeprowadzonej waloryzacji, najniższa emerytura rolnicza wyniesie 1783,82 zł brutto, co przelicza się na 1623,28 zł netto.

Jak wynika z przepisów prawa, emerytura rolnicza stanowi 90 proc. emerytury podstawowej, a jej wzrost jest bezpośrednio związany z waloryzacją emerytury pracowniczej. W związku z tym i z obowiązującym wskaźnikiem **od 1 marca 2024 roku, emerytura rolnicza KRUS wzrośnie do 1605,44 zł brutto**.

MRIRW

- **Ułatwienia dotyczące biogazowni rolniczych – publikacja rozporządzenia w sprawie listy substratów**

Informujemy, że 18 października 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które zawiera szczegółową listę substratów możliwych do wykorzystania w biogazowni rolniczej. Rozporządzenie jest dopełnieniem przepisów wprowadzających ułatwienia dla biogazowni rolniczych. Ułatwienia dotyczące przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowania wprowadziła ustawa z dnia 13 lipca 2023 r. Ułatwienia dotyczą trzech kluczowych obszarów.

Ułatwienia dotyczące planowania i realizacji inwestycji

Ułatwienia w tym obszarze obejmują:

- ✓ przyspieszenie procesu wydawania różnego rodzaju decyzji;
- ✓ zwolnienie z obowiązku zmiany przeznaczenia gruntów oraz ich wyłączenia z produkcji rolnej w przypadku biogazowni rolniczej lokalizowanej w gospodarstwie rolnym na powierzchni nie większej niż 1 ha;
- ✓ umożliwienie lokalizacji biogazowni rolniczej zajmującej powierzchnię do 1 ha terenu należącego do zakładu przetwórstwa rolno-spożywczego, dla którego miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje możliwość lokalizacji zabudowy związanej z rolnictwem, produkcją lub magazynowaniem;
- ✓ szczególny tryb lokalizacji biogazowni rolniczej o mocy powyżej 1 MW w drodze uchwały lokalizacyjnej rady gminy.

Ułatwienia dotyczące uznawania przedmiotów lub substancji za produkt uboczny

Ułatwienia w tym obszarze obejmują uproszczenie procedury administracyjnej związanej z potwierdzeniem spełniania warunków uznania danego substratu za produkt uboczny (tj. bez konieczności potwierdzania tego faktu decyzją marszałka województwa).

Nawozowe zagospodarowanie produktu pofermentacyjnego

Ułatwienia w tym obszarze oznaczają zwolnienie z obowiązku rejestracji produktu pofermentacyjnego jako nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby.

Należy pamiętać, że w przypadku korzystania z ułatwień w poszczególnych obszarach rozporządzenie ma różne zastosowanie.

Zastosowanie rozporządzenia

Obszary zastosowania rozporządzenia są następujące:

- ✓ **Określenie katalogu substratów możliwych do wykorzystania w tych biogazowniach rolniczych, które będą powstawały z zastosowaniem ustawowych ułatwień w obszarze planowania i realizacji inwestycji.**

Jest to podstawowy cel rozporządzenia. Co to oznacza? W tych biogazowniach rolniczych muszą być wykorzystywane wyłącznie substraty z listy określonej w rozporządzeniu. W przypadku pozostałych biogazowni rolniczych, zarówno już funkcjonujących przed wejściem w życie ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu, jak i budowanych bez zastosowania ułatwień w obszarze planowania i realizacji inwestycji, możliwe jest wykorzystywanie również innych substratów, wykraczających poza listę z rozporządzenia, ale jednocześnie mieszczących się w definicji biogazu rolniczego w rozumieniu ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

- ✓ **Uproszczenie procedur wynikających z ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach poprzez wskazanie przedmiotów lub substancji, które spełniają warunki uznania za produkt uboczny.**

Zmienione przepisy ustawy o odpadach pozwalają na zastosowanie uproszczeń jedynie w odniesieniu do substratów wskazanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w przedmiotowym rozporządzeniu pod warunkiem, że będą wykorzystywane do produkcji biogazu lub biogazu rolniczego w rozumieniu ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii. Z tego też względu w punkcie 2.4. załącznika do rozporządzenia wyszczególniono przedmioty lub substancje, które w przypadku ich przekazania bezpośrednio z przetwórstwa rolno-spożywczego do wytwórcy biogazu lub biogazu rolniczego, spełniają warunki, o których mowa w art. 10 ustawy o odpadach, tj. uznania za produkt uboczny. Dzięki temu możliwe jest uproszczenie procedur związanych przekazywaniem tych produktów ubocznych z przetwórstwa rolno-spożywczego do każdej działającej w Polsce biogazowni lub biogazowni rolniczej.

- ✓ **Nawozowe zagospodarowanie produktu pofermentacyjnego.**

Jest to bardzo ważny obszar zastosowania listy substratów określonej w rozporządzeniu. Zmienione przepisy ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu wprowadzają nową kategorię produktu pofermentacyjnego. Jest to płynna lub stała substancja organiczna powstająca w wyniku produkcji biogazu rolniczego w rozumieniu art. 2 punktu 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, wytworzona z substratów określonych w przedmiotowym rozporządzeniu. Oznacza to, że każda biogazownia rolnicza w Polsce, która korzysta wyłącznie z substratów znajdujących się na liście określonej

w rozporządzeniu, będzie mogła skorzystać z ułatwień w zakresie nawozowego zagospodarowania produktu pofermentacyjnego.

Z prac Zarządu i biur MIR:

Zarząd w październiku obradował w dniach: 9 i 25. Trwały przygotowania do I posiedzenia Walnego Zgromadzenia VII kadencji.

- 3 X – I posiedzenie RP MIR w Limanowej
- 3 X - I posiedzenie RP MIR w Tarnowie
- 3 X - I posiedzenie RP MIR w Olkuszu
- 3 X - I posiedzenie RP MIR w Miechowie
- 4 X - I posiedzenie RP MIR w Gorlicach
- 4 X - I posiedzenie RP MIR w Nowym Sączu
- 4 X - I posiedzenie RP MIR w Proszowicach
- 4 X - I posiedzenie RP MIR w Krakowie
- 4 X - I posiedzenie RP MIR w Oświęcimiu
- 4 X - I posiedzenie RP MIR w Chrzanowie
- 4 X - I posiedzenie RP MIR w Brzesku
- 4 X - I posiedzenie RP MIR w Bochni
- 5 X - I posiedzenie RP MIR w Zakopanem
- 5 X - I posiedzenie RP MIR w Nowym Targu
- 5 X - I posiedzenie RP MIR w Myślenicach
- 5 X - I posiedzenie RP MIR w Wieliczce

Przedstawiciele MIR brali udział w wydarzeniach:

- 1 X - XVI Święto Ziemiaka – Trzyciąż
 - 19 X – posiedzenie Zarządu Krajowej rady Izb Rolniczych - Parzniew
 - 19 X - posiedzenie Komisji Rolnictwa i Modernizacji Terenów Wiejskich Sejmiku Województwa Małopolskiego -Kraków
 - 19 X - Szkolenie nt. „Bezpieczne i odpowiedzialne stosowanie środków ochrony roślin” organizowane przez Polskie Stowarzyszenia Ochrony Roślin – Karniowice
 - 23 X – Polsko-Chorwacka konferencja pt. ”Chorwackie relacje Jana Pawła II we wspomnieniach, w 20. rocznicę trzeciej pielgrzymki do Chorwacji i setnej światowej pielgrzymki” --Kraków
- W miesiącu październiku przedstawiciele MIR uczestniczyli w trzech szacowaniach szkód wywołanych niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi (pow. brzeski -1 gospodarstwo gm. Gnojnik; pow. tarnowski - 7 gospodarstw gm. Zakliczyn, pow. dąbrowski - 109 gospodarstw gm. Dąbrowa Tarnowska)

Ponadto przedstawiciele MIR brali udział w szacowaniu szkód łowieckich – w powiatach: tarnowskim i wadowickim.

Opracowano na podstawie:

www.minrol.gov.pl, www.arimr.gov.pl, www.krus.pl, www.gospodarz.pl, <https://www.gov.pl/>, infor.pl strefaagro.pl
www.ewgt.com.pl,www.portalwysokichplonow.pl,www.farmer.pl, www.cenyrolnicze.pl, POLPIG.pl agrofakt.pl
www.agroprofil.pl, www.cenyrolnicze.pl, Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, MRiRW, Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej.